

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Press Release. Communiqué de presse. Saopštenje za javnost
(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

TRIAL CHAMBER

CHAMBRE DE 1ERE INSTANCE

PRETRESNO VEĆE

Hag, 31. mart 2004.

JH/P.I.S./835t

PRESUDA U PREDMETU
TUŽILAC PROTIV DARKA MRĐE

DARKO MRĐA OSUĐEN NA KAZNU ZATVORA OD 17 GODINA

U prilogu se nalazi sažetak presude o kazni Pretresnog vijeća I, koje čine sudije Alphons Orié (predsjedavajući), Amin El Mahdi i Joaquín Martín Canivell, kojeg je pročitao predsjedavajući sudija.

SAŽETAK PRESUDE

DARKO MRĐA
SAŽETAK PRESUDE O KAZNI

1. Danas zasjedamo kako bismo izrekli presudu o kazni Darku Mrđi za njegovo učestvovanje u ubistvu oko 200 civila, te nehumanim djelima (kao pokušajima ubistva) u odnosu na 12 civila na Korićanskim stijenama u Bosni i Hercegovini 21. avgusta 1992.
2. Ovo što slijedi samo je sažetak pisane presude i nije njezin sastavni dio. Potpuni tekst presude biće stavljen na raspolaganje Tužilaštvu, odbrani i javnosti po završetku ovog zasjedanja.
3. Ukratko ćemo iznijeti kontekst i činjenice u predmetu prije nego što pređemo na razmatranje faktora koje smo uzeli u obzir prilikom određivanja kazne.

Kontekst i činjenice u predmetu

4. Darko Mrđa je rođen 28. juna 1967. u Zagrebu u Hrvatskoj. Odrastao je u Tukovima, u opštini Prijedor u Bosni i Hercegovini, a radio je u obližnjem rudniku u Omarskoj. Godine 1992, za vrijeme sukoba u Bosni i Hercegovini, bio je pripadnik jedne od specijalnih policijskih jedinica, takozvanog "interventnog voda", u službi vlasti bosanskih Srba u Prijedoru.
5. Dana 26. aprila 2002., sudija Liu potvrdio je optužnicu koju je tužilac podigao protiv Mrđe. Ona je isprva sadržavala 3 tačke:
 - (i) istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti pod tačkom 1;
 - (ii) ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja pod tačkom 2; te
 - (iii) nehumana djela kao zločin protiv čovječnosti pod tačkom 3.
6. Dana 13. juna 2002. Darko Mrđa je uhapšen, a potom doveden u Pritvorsku jedinicu Međunarodnog suda. Dana 17. juna 2002. stupio je pred Međunarodni sud i izjasnio se da nije kriv.

Internet address: <http://www.un.org/icty>

Public Information Services/Press Unit

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-5356; 512-5343 Fax: +31-70-512-5355

7. Godinu dana kasnije, 24. jula 2003, Darko Mrđa i Tužilaštvo postigli su sporazum o potvrdnom izjašnjanju o krivici. Prema tom sporazumu, tužilac je povukao, uz odobrenje Vijeća, optužbe iz tačke 1 optužnice, a Mrđa je priznao odgovornost za krivično djelo ubistva i nehumana djela (kao pokušaj ubistva) prema tačkama 2 i 3 optužnice. Takođe je pristao na saradnju sa tužiocem. Nakon toga, na ročištu 24. jula 2003, Mrđa se potvrdno izjasnio o krivici po tačkama 2 i 3. Pretresno vijeće je prihvatilo njegovo izjašnjanje o krivici, uvjerivši se da je on to učinio dobrovoljno, upućeno i nedvosmisleno, te da postoje dovoljne činjenične osnove za postojanje krivičnih djela i Mrđino učestvovanje u istima.

8. Slijedi sažetak činjenica koje predstavljaju osnovu za Mrđinu osudu, onako kako su opisane u sporazumu o potvrdnom izjašnjanju o krivici.

9. U augustu 1992. u Bosni i Hercegovini je u toku bio oružani sukob. Taj je sukob uključivao rasprostranjene i sistematske napade na nesrpsko civilno stanovništvo opštine Prijedor. Mrđa je potvrdio da su krivična djela za koja se potvrdno izjasnio o krivici bila dio tog rasprostranjenog i sistematskog napada.

10. Dana 21. avgusta 1992, Mrđa je bio pripadnik interventnog voda iz Prijedora kojeg sam ranije pomenuo. Tog dana Mrđa je u zvaničnom svojstvu pripadnika policije učestvovao u pratnji organiziranog konvoja muslimanskih i drugih nesrpskih civila iz Tukova te logora Trnopolje iz okoline Prijedora, koji se kretao u smjeru opštine Travnik. Konvoj se sastojao od autobusa i kamiona punih civila.

11. Konvoj se zaustavio na jednom mjestu na cesti uz riječicu Ilomsku, između Skender Vakufa i Vlašića. Mrđa i drugi pripadnici interventnog voda aktivno su sproveli naređenje da se vojno sposobni muškarci izdvoje iz ostatka konvoja. Mrđa je lično odabirao muškarce iz konvoja znajući i očekujući da će oni biti ubijeni. Velik broj tih ljudi - procjenjuje se da ih je bilo više od 200 - ukrcao je u dva autobusa.

12. Mrđa i drugi pripadnici interventnog voda odvezli su izdvojene muškarce iz ta dva autobusa do Korićanskih stijena. Muškarcima iz jednog od autobusa naređeno je da izađu iz autobusa. Sprovedeni su na stranu ceste koja se uzdiže iznad duboke provalije, gdje im je bilo naređeno da kleknu, nakon čega su ubijeni iz vatrenog oružja. Muškarci iz drugog autobusa izvođeni su u manjim grupama po dvojica ili trojica i potom ubijani iz vatrenog oružja. Zajedno sa drugim pripadnicima interventnog voda, Mrđa je lično i direktno učestvovao u izvođenju, čuvanju, sprovođenju, strijeljanju i ubistvu nenaoružanih muškaraca na Korićanskim stijenama. Osim dvanaestorice muškaraca koji su preživjeli pokolj, poubijani su svi muškarci koji su izvedeni iz ta dva autobusa.

13. Sada ćemo iznijeti pregled faktora koje smo uzeli u razmatranje prilikom ocjenjivanja težine krivičnih djela. Zatim ćemo ukratko govoriti o otežavajućim i olakšavajućim okolnostima primjenjivim na tekući predmet.

Težina krivičnih djela

14. Kod utvrđivanja težine krivičnih djela, uzeli smo u razmatranje opseg i opštu prirodu počinjenih djela, ulogu koju je imao Darko Mrđa i posljedice krivičnih djela po žrtve i njihove porodice.

15. Što se tiče opsega krivičnih djela, nije bilo moguće utvrditi tačan broj civila koje je Mrđa lično ubio. Međutim, nije sporno da je on učestvovao u pokolju velikih razmjera u kojem je oko 200 civila lišeno života.

16. Što se tiče Mrđine uloge, on nije bio "arhitekt" tog pokolja. Zajedno sa drugim pripadnicima interventnog voda, on je djelovao u skladu sa naređenjima nadređenih. Ipak, zaključili smo da činjenica da je Mrđa lično učestvovao u odabiranju civila koji će biti ubijeni, kao i u njihovom kasnijem ubijanju odnosno pokušaju ubistva njih 12, znajući pri tom da je u toku rasprostranjen i sistematski napad na civile, čini krivična djela za koja se tereti posebno teškima.

17. Najzad, težinu Mrđinih zločina procijenili smo i u svjetlu efekta koji su imali na žrtve i posljedica koje su ostavili na njihove porodice. U tom smislu, pregledali smo izjave nekih od ljudi koji su preživjeli pokolje, a koje izjave je predočio tužilac. Nadalje, na ročištu 22. oktobra 2003, saslušali smo dva svjedoka: g. Mujkanovića, koji je preživio zločine, i gđu Karabašić, predsjednicu Udruženja Prijedorčanki *Izvor*. Značajan efekat koji su ti zločini imali na porodice žrtava dodatno doprinosi težini počinjenih krivičnih djela. Što se tiče posljedica koje su zločini ostavili na žrtve, uvjerali smo se van razumne sumnje da je većina žrtava bila izložena stepenu patnje koji u znatnoj mjeri nadilazi stepen patnje kakvom su obično izložene žrtve ubistava i nehumanih djela. Stepenu patnje koja je nanosena žrtvama smatrali smo otežavajućim faktorom.

18. Zaključujemo da bi kazna morala odražavati ukupnu okrutnost i nečovječnost direktnog učestvovanja Darka Mrđe u strijeljanju više od 200 civila od kojih su svi osim njih 12 ubijeni.

Otežavajuće i olakšavajuće okolnosti

19. Uz ranije navedene osnove otežavajuće prirode vezane za efekat zločina na žrtve, razmotrili smo još dvije otežavajuće okolnosti koje je iznio tužilac, to jest, bespomoćnost žrtava i to što je Mrđa bio na položaju vlasti. Što se tiče ovog prvog, smatramo da se činjenica da su žrtve bili civili ne može sama po sebi uračunati kao otežavajući faktor, budući da ona već predstavlja obilježje krivičnog djela ubistva kao kršenja zakona i običaja ratovanja i nehumanih djela kao zločina protiv čovječnosti. Međutim, zaključili smo kako bi činjenica da je velik broj ovih žrtava prethodno bio zatočen u logorima, te su stoga bile posebno bespomoćne, doista morala doprinijeti težini kazne. Povrh toga, zaključili smo i da činjenica da je Darko Mrđa bio na položaju policajca predstavlja otežavajući faktor, ali tome nismo pridali veliku težinu.

20. Pretresno vijeće je takođe razmotrilo ukupno sedam olakšavajućih okolnosti koje su iznijeli tužilac i odbrana, to jest, prinudu i postupanje u skladu s naređenjima nadređenih, saradnju sa tužiocem, potvrdno izjašnjavaње o krivici, Mrđino kajanje, Mrđine lične prilike, period koji je protekao između počinjenja krivičnih djela i suđenja, te činjenicu da Mrđa mora odslužiti kaznu u zemlji izvan područja bivše Jugoslavije gdje je živio sa svojom porodicom.

21. Što se tiče argumenta vezanog za prinudu, zaključili smo da odbrana nije uspjela pokazati da bi Mrđa bio ubijen ili barem snosio teške posljedice u slučaju da nije izvršio naređenja svojih nadređenih. Prihvatamo da su teške okolnosti koje su vladale u vrijeme krivičnih djela mogle imati određen uticaj na Mrđine zločinačke postupke, iako ne prihvatamo da su te okolnosti bile takve prirode da Mrđa nije imao izbora nego da učestvuje u pokolju oko 200 civila. Nedostatak uvjerljivog dokaza koji bi na iole razuman način upućivao na to da se Darko Mrđa htio distancirati od pokolja u vrijeme njegovog počinjenja sprečava nas da prihvatimo prinudu kao olakšavajuću okolnost. Donoseći tu odluku, u potpunosti smo uzeli u obzir Mrđinu dob i nizak čin.

22. U pogledu postupanja u skladu s naređenjima nadređenih, što kao olakšavajući faktor prema diskreciji suda propisuje član 7(4) Statuta Međunarodnog suda, smatramo da su naređenja prema kojima je Mrđa djelovao bila tako očito protupravna da je morao biti svjestan kako se njima krše najelementarniji zakoni ratovanja i osnovni imperativi čovječnog postupanja. Činjenica da je Mrđa samo izvršavao takva naređenja, te da nije djelovao na vlastitu inicijativu, ne zavređuje ublažavanje kazne.

23. U pogledu Mrđine saradnje sa tužiocem, prihvaćamo tvrdnje tužioca da je ta saradnja bila značajna. Ona se računa kao olakšavajuća okolnost.

24. Takođe smatramo da Mrđino potvrdno izjašnjavanje o krivici pridonosi ustanovljavanju istine vezane uz zločine počinjene na Koričanskim stijenama i može pridonijeti pomirenju među narodima Bosne i Hercegovine. Usput napominjemo da je njegovo izjašnjavanje o krivici omogućilo da se izbjegnu troškovi dugog suđenja i potreba da veliki broj žrtava i svjedoka dolazi svjedočiti pred Međunarodnim sudom. Stoga smatramo da potvrdno izjašnjavanje o krivici predstavlja olakšavajući faktor.

25. Što se kajanja tiče, smatramo da je Mrđin izraz kajanja bio iskren i da ga treba uzeti u obzir kao olakšavajući faktor.

26. Nalazimo da elemente Mrđine lične situacije – konkretno, odrastanje u teškim prilikama, dobro ponašanje u pritvoru, te činjenicu da se u međuvremenu od avgusta 1992. oženio i da ima dvoje djece, od kojih je jedno kronično bolesno – treba razmotriti sve zajedno kao olakšavajuće faktore, ali da im se u tom pogledu ne treba pripisati velika težina.

27. Što se tiče trajanja perioda koji je protekao između počinjenja krivičnih djela i suđenja, napominjemo da se čini kako je odbrana to pobrkala sa pravom da se suđenje održi u razumnom roku. Argument o kršenju tog potonjeg prava ovdje se ne može održati, jer relevantno vrijeme počinje teći ili od trenutka kada je Međunarodni sud formalno optužio optuženog ili kada je on uhapšen. Optužnica protiv Mrđe podignuta je 26. aprila 2002. a on je uhapšen 13. juna 2002, to jest, manje od dvije godine prije početka pretresa. Nadalje, mišljenja smo da za krivična djela kao što su ona za koje se on tereti u tekućem predmetu, čija je težina takva da opravdava njihovo izuzeće od zastare, period od gotovo dvanaest godina između počinjenja krivičnih djela i postupka izricanja kazne nije tako dugotrajan da bi se mogao smatrati olakšavajućim faktorom.

28. Na kraju, mi shvatamo da bi činjenica da će Mrđa morati služiti svoju kaznu u državi u kojoj ne živi njegova porodica i čiji jezik ne govori, mogla za njega predstavljati dodatnu poteškoću. Taj se faktor treba uzeti u obzir kada se određuje primjerena kazna, ali on sam po sebi nije olakšavajuća okolnost.

Gospodine Mrđa, ustanite, molim:

29. Mi smo s dužnom pažnjom razmotrili dokaze relevantne za ispravno utvrđivanje težine ubistava kao ratnih zločina, te nehumanih djela (pokušaja ubistva), kao zločina protiv čovječnosti za koje ste vi proglašeni krivim. Kazna koju ćete dobiti mora biti u srazmjeru sa težinom, okrutnošću i nečovječnošću pokolja u kojem su odneseni životi oko 200 civila, a značajne patnje nanosene preživjelim i porodicama žrtava. Smatramo da iznimna bespomoćnost žrtava u vrijeme počinjenja zločina i posebno visok stepen patnje koju ste im nanijeli predstavljaju otežavajuće faktore. To što ste kao policajac bili na položaju vlasti takođe je uzeto u obzir kao otežavajući faktor, ali ograničene težine. Nadalje, uzeli smo u

obzir većinu olakšavajućih okolnosti koje ste istakli: vašu značajnu saradnju sa tužiocem, potvrdno izjašnjavanje o krivici i to što se izrazili kajanje. Razmotrili smo i vaše lične i porodične prilike. Odbacili smo, međutim, vašu argumentaciju vezanu za prinudu, naređenja nadređenih i vrijeme koje je proteklo od počinjenja krivičnih djela.

30. Pretresno vijeće vas, Darko Mrđa, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 17 godina. Imate pravo da vam se uračuna vrijeme provedeno u pritvoru, to jest, ukupno **658** dana.

31. Pretresno vijeće zatvara sjednicu.

Integralan tekst presude možete na zahtev dobiti od Službe za informisanje javnosti MKSJ-a, a takođe je dostupan na Internet stranici MKSJ-a na adresi: www.un.org/icty